סתמא מאי רבינא אמר לא חיישינן רב אשי

אמר, חיישינן אוהלכתא חיישינן: מתני׳

ביבל חזקה שאין עמה מענה אינה חזקה כיצר

אמר לו מה אתה עושה בתוך שלי והוא אמר

לו שלא אמר לי אדם דבר מעולם אינה חזקה

שמכרת לי שנתת לי במתנה אביך מכרה לי

אביך נתנה לי במתנה הרי זו חזקה סיוהבא

משום ירושה אינו צריך מענה: גמ' פשימא

מהו דתימא האי גברא מיזבן זבנה ליה האי

ארעא ושמרא הוה ליה ואירכם והאי דקאמר

הכי סבר אי אמינא מיזבן זבנה לי האי ארעא

אמרי לי אחוי שמרך הלכך לימא ליה אגן

דלמא שמרא הוה לך ואירכם מכגון זה יפתח

פיך לאלם הוא קמ"ל (ענ"ב סימן) יירב

ענן שקל בידקא בארעיה אזל (יי) הדר

גודא בארעיה דחבריה אתא לקמיה דרב

נחמן א"ל זיל הדר והא אחזיקי לי אמר

דאמרי כל בפניו לאלתר הוי חזקה לית

הלכתא כוותייהו א"ל והא אחיל דאתא

וסייע בגודא בהדאי אמר ליה ימחילה

בטעות היא את גופך אָי הוה ידעת 🕫 לא

עבדת כי היכי דאת לא הוה ידעת הוא

נמי לא הוה ידע רב כהנא שקל בידקא

בארעיה אזל הדר גודא בארעא דלא דידיה

ליה במאן כר' יהודה ור'

קו א מיי׳ פ״ה מהלכות

קן א מיי פייה ההכטת זכייה הלכה ב סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סיי רמב סעיף ג: קו ב מיי פי"ד מהלי טוען

טוש"ע ח"מ סי׳ קמו סעיף

קח ג מיי שם הל' יג טוש"ע שם סעי' י: קמ ד טוש"ע ח"מ סי

:קמב סעי׳ ב

הל׳ יב סמג עשין לה

こと.

א) ולעיל כח:ח. ב) ולעיל כג.ח. ה) [נפיל מו:], כ) [נפיל מו:], ג) [כתובות לו. גיטין לו:], ד) [גירסת הערוך בערך בדק ב' רב חגן ומיושג בזה קושיית הרשב"ח בתוס' ד"ה כמחןן, ה) ל"ל משום דגמר ומקני.

תורה אור השלם

1 פְּתַח פִּיךְ לְאִלֵּם אֶל דִּין בָּל בְּנֵי חֲלוֹף: משלי לא ח

גליון הש"ם

רשב"ם ד"ה חיישינן כו' יבורט דבוווט טרווט י בושו ד"ה כמאן כו' היינו דלא כר"י. קשה לי הא אמריען לעיל דגם ר"י מלי סבר דמחלה שלד"ר תוס׳ ד״ה והנכתח: תום' ד"ה כמאן כו' היינו סבר דמחאה שלב"פ הוי מחאה אלא דעלה טובה קמ"ל וביותר הא ר"ג אמר בו לעיל ושפיר אחר כאו לרב ענו כמאו כר"י ול"ע:

הגהות הב"ח

(d) גמ' אול אהדר גודא וכו' ויל אהודר וכור ולי שמעטק ברי יוסי דאמרי כל נפניו: (3) שם אי הוה ידעת מי הוה עכלת: (ג) רשב"ם הוה עבדת: (ג) רשב"ם ד"ה והא אחיל כוי והלא יש לי וכר דאמר לי לך חוק: (ד) תום' ד"ה והא וכר שבמלותו עשיתי הוי חוקה: (ה) ד"ה שלא וכר ופירש שם בתוספות פי' ראשון דאפי' לא אמר שלא אמר לי אדם לא מתו שנה מתו לי מהם דבר מעולם פריך ונראה לי דמכח סיפא דמשמע דאפיי אם אמר מפלוני דזבנה מינך הם אתר ונפטר זוכני ונקל הדה דותן וכר! נולאם דדה דותן וכר! נולאם דהדה דותן וכר! נולאם כל מידק מיפכא ונכאם טפי מרישא לפיפא ונכאם לדעתים לידעקם לא אסיק אדעתים דנטעון ליה אנן ולהכי פכין פטעא דחזקה גרידא אינה מעלה בלא טענה ומשני מופנת בלא טענט המקד לסלקא דעסען דנטעון ליה אנן ולעיל פריך חזקה שאין עמה טענה תיהוי חזקה היינו דנטעון ליה אנן דכיון שלא מיחה: (ו) בא"ו לכיון שלא מיחה. (ו) בא"ד משור המועד פריך פשיטא כ'יל ונ"ב דיבור זה הוא גליון: (ו) ד"ה כמאן וכוי דלא בעי מחאה בפניו והייט: (ח) ד"ה אמר וכר ופי׳ הקונטרס הכא הלואה שמתחלה כל״ל ותיבות ומיחזי

מוסף רש"י

שלא אמר לי אדם דבר מעולם. ולא אמר לו אתה מכרת לי (לעיל כח:). הבא משום ירושה אינו צריך טעגה. אינו לריך לומר אתה מכרת לאבי, אלא ראיתי לאבי שהחזיק בה ולא ערער אדם . **נליו** (לעיל כג.).

מוסף תוספות

ג'יבר והירא חוקה א' (ואיכ) הא הרא חוקה לאלתר לדידהו משלש שנים לרבנן. ה"ן. ב. שהיה טוען וכרי, החזקתי ב בפניו, והלה טוען מעולם לא מכרתי לו כלום. למנ"ץ. ב ודואדר נודא בראים ג. ןדןאהדר גודא כארעא רחבריה לא משמע שלקחה ודשה כן, שיטמ"ק נשקחה ועשה כן, שיטמ"ק נשס חוס" הלח"ש, (אולם ברמב"ן מפרש שכשראיתי שהגדר היה בתוך שלו, לא רציתי לקבל הימנו ונתתי לו דמים.) T. [ד]כיון שרדעתו מכר ורמכר שיי

סתמא מאי. משום דתרי לישני אמר רב יוסף לעיל [מ:] ואיכא בינייהו סתמא חד פסל וחד מכשר הלכך קבעי הכא אמאי סמכינן אי אמר להן סתמא כתובו ולא אמר להו תיתבו בשוקא ובברייתא ולא אמר להו נמי איטמרו מי הוי מתנתא טמירתא או לא. ויש מפרשין דאמודעא האי

דאוקימנא דלא הויא מתנתא טמירתא מודעה לחבירתה אבל סתמה מי הויה מודעה ולה נהירה כלל דלההוה לישנה דאמרי׳ סתמא פסולה ודאי לא הויא מודעה דהיינו טמירתה: לה חיישינן. דאינה טמירתא אלא כשרה: חיישינן. לטמירתא ולא מגבינן בה ואי מגבינן לא מהדרינן עובדא והיינו דלא קאמר רב אשי דלא מגבינו אלא חיישינן דספק הוא °והיכא דקיימא ארעא תיקום: והלכתא חיישינן. דלא מגבינן בה והלכך לריך לכתוב בתוך השטר וכך אמר לנו כתבוה בשוחא וחסמוה בברא ואט"ג דלא אמר אלא כתבוה לו סתם שטר מתנה כמו שתקנו חכמים קאמר: בותבי' כנ חוקה שאין עמה עענה אינה חוקה. בין בחזקת ג' שנים דקרקעות ובתים ואילנות בין בחזקת יום אחד כגון הנך דאמרינן לעיל (דף ו.) אחזיק להורדי כו׳ מיירי וקאמר דלריך לטעון מאיזה כח החזיק בה והלכך כיון דטעין טענתא מעליא שבדין ירד לקרקע זה ומתוך כך החזיק בה כשיעור חזקה שאמרו חכמים וזה שתק ולא מיחה הויא חזקה ואין המערער נאמן לומר לא על ידי ירד לקרקע שלי אלא בלא רשותי דאם כן למה הניחו להחזיק: שלא אמר לי אדם דבר מעולם חינה חוקה. בגמרח פריך פשיטה: משום ירושה. שהומר הכלתיה

שני חזקה מכח ירושת אבי שהיה מוחזק בה ביום מותו: אינו לריך טענה. לומר היאך בא ליד אביו דאין אדם בקי בקרקעות אביו היאך באו לידו ומיהו ראיה בעדים בעי שראו את אביו הוחזק בה יום אחד והכי מפרש בגמרא [ע"ב]: גמ' פשיטא. דכיון דאין לו טענה אינה חוקה: מיובן ובנה ליה. האי ארעא מוה המערער לקחה ואבד שטרו: **אמרי לי אחוי שטרך.** שאינו בקי בדינין לידע שחזקה במקום שטר עומדת: **קמ"ל.** דאי טעין טענינן ליה ואי לא טעין אנו לא ילפינן ליה למיטען. שמעינן מהכא דאי הוה טעין הכי מהמנינן ליה דכה"ג אינו קרוי חוזר וטוען דאין זה מכחים טענות ראשונות: שקל בידקא בארעיה. שטף מים נכנס בשדהו ונטל את המחילות ולא נודע מקומן: הדר גודא כו'. עשה כותל חדש בינו לבין שכנו והרחיב קרקע שלו ועשה הכותל בשדה חבירו: והא אחזקי. שבניתי כותל על פיו ובלוחתו כדאמר להמיה דאתא וסייע גודא בהדאי וכמאן דאמר לי חזיק וקני דמי וכיון שעל פיו עשיתי וגם החזקתי יום או יומים שהיה כותל שלי בקרקע שלו והוא ידע ולא מיחה אלא שתק הרי חזקתי חזקה שיש עמה טענה ואידך הוה טעין לא נתתיה ושני חוקה לא החזיק: א"ל כמאן. טענת והא אחזיקי דסבירא לך חזקת יום אחד הויא חזקה היכא דידע מערער ולא מיחה: **כר"י**. דמתני' [לח.] דתלי טעם דג' שנים כדי שיהא באספמיא שנה כו' הא אם קרוב בתוך מהלך יום שיוכל לידע מיד כשידע ולא ימחה תהיה חזקה וכר' ישמעאל בר' יוסי נמי בשלהי פרקין (דף נט:) ת"ר מעשה באדם אחד שפתח חלונותיו לחלר השותפין בא לפני ר' ישמעאל א"ל החזקת משום דס"ל בפניו לאלמר הויא חזקה: אין הלכה כו'. אלא כרבנן דאמרי דכל דבר חזקה ג' שנים מיום ליום בעינן: והא אחיל כו'. נג והא יש לי טענה ודאית שהקנה לי קרקע דיש לי עדים שראו שהיה מסייע לי לבנות הכותל וכמאן דאמר לך חזק וקני דמי: מחילה בטעות היא. שלא היה יודע שאתה בונה בתוך שלו: מי הוה עבדת. בתמיה. אלא גם אתה טעית וכסבור היית שאתה בונה בחוך שלך:

שלא אמר לי אדם דבר מעולם. והוא הדין דאפי׳ אס אמר זבינתיה מפלוני דובנה מינך דלא הויא חזקה עד שיאמר אתה מכרת לי כדקתני סיפא אלא הא עדיפא ליה למינקט שלא אמר לי אדם דבר מעולם לאשמועי׳ דלא הוי פתח פיך לאלם כדאמר בגמ׳:

אמרי לי אחוי (לי) שמרך. וכשלה אוכל להראות שטרי שהפסדתיו יאמרו שגולתיה אבל כשאומר לא אמר לי אדם [דבר] מעולם לא יאמרו שגולתיה אלא ראיתי שלא מיחו בידי והחזקתי בה ונמצא שמחל לי: והא אחוקי די. פירש הקונטרס בניתי כותל על פיו והוא סייע לי וכיון שבמלותו (ד) עשה הוי חוקה שיש עמה טענה וקשה דמדקאמר בתר הכי והא אחיל משמע דעד השתא לא הוה מחזיק בה מטעם מחילה ועוד דלאלתר הוה ליה לרב נחמן למימר מחילה בטעות הואיא ונראה לפרש דרב ענן הוה טעין שלקח ממנו ולא הי׳ לו עדים שלקחה והיה רוצה להיות נאמן מתורת חזקה ב וכי א"ל רב נחמן דלאו חזקה היא השיב לו רב ענן והה החיל דחע"פ שאינו נאמן לומר לקחתיה תהא שלי מטעם מחילה דסייע בגודא בהדאי והיה לו עדים או היה מודה בסיועו

ואין הסוגיא מוכחת כן ג: שלא אמר לי אדם דבר מעולם פשישא. קשה למהר"ם דמחי

פריך פשיטא הא לעיל (דף כח:) פריך גמרא אלא מעתה חוקה שאין עמה טענה כו' ופירש שם בתוספות פירוש (ס) א' דאפי' אמר נשלא אמרן לי אדם דבר מעולם פריך ונראה לומר דמכח סיפא דמשמע דאפי׳ מפלוני דובנה

מינך זבינתה לא הויא חזקה פריך פשיטא ונראה כי זה דוחק דמנא ליה למיפרך ארישא טפי מאסיפא דהא מרישא איכא למידק איפכא וליפרוך טפי מסיפא לרישא ונראה לי דמקשה לא מסיק אדעתיה דנטעון ליה אנן ולהכי פריך פשיטא דטענה גרידא אינה מועלת דאינה טענה ומשני דס"ד דנטעון ליה אנן דכיון דלא מיחה שלש שנים ודאי מכר לו או מחל ועוד יש לומר דלרבנן דרבי ישמעאל דלא ילפי משור (ו) פריך פשיטא אבל קשה דבמתניתין לא החכרו רבנן ומתני׳ כר׳ ישמעאל ונראה דפריך אחזקה דיום אחד דמתני נמי איירי בה מדקתני כל חזקה כדפ״ה:

XUX

במאן בר"י. קשה לרשב"א דהאמר רב ענן לעיל (דף לח:) לדידי מפרשא לי מיניה דמר שמואל מחאה בפני עדים שאין יכולין לומר לו כו' משמע דלא בעי ® בפניו מחאה ®והיינו דלא ושמא סבר כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא: אמר דיה מחילה במעות הואי. וקשה דגפ׳ איזהו נשך (נ״מ דף סו: ושם ד״ה התם) אמר רב נחמן השתא דאמור רבנן אסמכתא לא קני הדרא ארעא והדרי פירי למימרא דסבר רב נחמן מחילה בטעות לא הויא מחילה והא איתמר המוכר פירות דקל לחבירו כו' ואמר רב נחמן ומודינא דאי שמיט ואכיל לא מפקינן מיניה ומשני התם זביני והכא הלואה ופירש הקונטרס הכא הלואה (מ) ומיחזי כרבית שמתחלה בהלואה באו לידו וכרבית קלולה דמו ואין אבק רבית אלא במכר כגון לקח ממנו פירות דריש מחניתין דהתם משמע דבכ"מ לרב נחמן מחילה בטעות הויא מחילה בר מהתם בהלואה דמיחזי כרבית והכא סבר רב נחמן דלא הויא מחילה ומיהו בלאו הכי קשה על פירושו דהא אמר רבינא התם בריש פירקא (דף סב.) דמשכנתא בלא נכייתא בדינינו אין מחזירין ממלוה ללוה דלא חשיב רבית קצוצה ומסחמא דלא פליג עליה רב נחמן ונראה לרבינו מם דה"פ דבכ"מ סבר רב נחמן דלא הויא מחילה כדאמר הכא ובריש המפקיד (ב"מ דף לה.) קאמר נמי רב נחמן התם שומא בטעות הוא ובספ"ק דגיטין (דף יד.) נמי אמר דקנין בטעות חוזר אלא היינו טעמא

דרב נחמן דהתם זביני ולא הויא מחילה בטעות שאפי׳ היה המוכר יודע שיוכל לחזור לא היה חוזר דניחא ליה דליקו בהימנותיה וגמר ומקני™ אבל הכא הויא הלואה והלוה אינו מקני ליה אלא בחורת מכר והמכר אינו כלום דאסמכתא היא ולא גמר ומקני וכיון דהדרא ארעא הדרי נמי פירי אבל אם היה נותן בתורת רבית היה קונה דאבק רבית אין יולא בדיינים ורבא דהוה בעי לאותובי אונאה לא היה יודע זה הפירושה שאם היה יודע לא היה מקשה כלום מאונאה דהכא לא הויא מחילה בטעות כדפרי׳ הגמר ומקני ור״נ היה משיב מאיילונית לפי סברת רבא כלומר אדמותבת לי מאונאה תסייטן מאיילונית אלא על כרחך זריך אתה לחלק כדפרישית: המל ליה דליקום מותר א"כ אית לן למימר דכל כמה דלא הדר ביה מחיל ליה מחילה גמורה. ליענ"6 נ"מ סו: ה. [אלא ד]היה סבור דטעמא דרב נחמן דלא מפקינן באי שמיט ואכיל משום דמחילה בטעות הויא מחילה. מוס" נ"

רבינו נרשום

לראשון: איבעיא להירא דאמר לטדים זילו

לא חיישינן: פיםקא כל חזקה שאיז עמה ש שקת כל וווקה שאין עמה למחזיק טענה אחרת של זכותו אינה חזקה: והבא מחמת ירושה. מי שהחזיק ג' שנים וערער אחד ואמר לו מה אתה עושה בשלי שירשתיה מאבי ואמר זה מהיכן באת לאביך אין צריך לזה לטעון היכן לקחה אביו או שום טענה אחרת: פשיטא. דהיכא דאין עמה טענה מעליא דאינה חזקה. . איצטרכיז דמהו דתימא אם אינטוכין דמווו דונימא אם לא טעין אמרינן משום הכי לא טעין דהאי מיזבן הוא דובנה ליה כו' קמ"ל דלא טענינן בשבילו דכיון דאיהו לא טעין אנן לא טענינן ליה: שקל בדקא בארעיה. שבא שטף מים ושטף לכולה ארעיה ואהדר גודא בארעא דחבריה שקבע כתליו בקרקע חבירו: א"ל. לרב ענו: זיל אהדר לו קרקעו וקבע מחיצתך בתוך שלך למקום שהיה מתחלה: אמר ליה רב ענן והא אחזיקי לי. שקבעתי בקרקע שלו בפניו ולא מיחה לי: שלו בפניז ולא מיחה לי: אמר ליה כמאן. אמרת דבפניו הוי חזקה לאלתר: כר׳ יהודה. דקתני במתני׳ לא אמרו ג' שנים אלא שיהא באספמיא כו' הא אם מחזיק בפניו ולא מיחה לאלתר הויא חזקה (א"ל) וכר' ישמעאל דקתני בסיומא דהאי פירקין ת"ר מעשה באדם אחד שפתח חלונותיו לחצר השותפין בא לפני ר' ישמעאל ואמר לו החזקת בני החזקת משום דסבירא ליה לאלתר בפניו

הוה חזקה: אמר ליה מחילה בטעות הואי. דאיהו לא

ידע דעבדת בתוך שלו דאת גופך אי הוה ידעת דבתוך

היית בונה מדעתך בתוך

שלו אלא כי היכי דאת לא

ידעת משום דשטף המים סימני המיצר איהו נמי לא

טימני המיצו איזון נמי לא הוי ידע דעבדת בתוך שלו ואמטול הכי סייע לך לבנות וכשידע לא מחל: